

PREDKLADACIA SPRÁVA

Na základe plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2018 bola Úradu pre verejné obstarávanie uložená úloha pripraviť návrh novely zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), ktorej primárnym cieľom bude zefektívniť a sprofesionalizovať proces verejného obstarávania. Návrh novely zákona o verejnom obstarávaní bol v priebehu roka 2018 predložený do legislatívneho procesu a schválené znenie zákona bolo publikované v Zbierke zákonov SR dňa 6. decembra 2018. Problematika profesionalizácie verejného obstarávania sa nestala súčasťou predmetnej novely, nakoľko v zásade ide o komplexnú reguláciu spoločenských vzťahov vo verejnom obstarávaní, ktorá si vyžaduje prijatie samostatného právneho predpisu. V spojitosti so skutočnosťami uvádzanými nižšie, ide zároveň o oblasť spoločenských vzťahov, ktorá v súčasnosti nie je právom upravená, na základe čoho predkladateľ v súlade s čl. 11 Legislatívnych pravidiel vlády SR pred samotnou prípravou nového zákona vypracoval legislatívny zámer.

Prostredníctvom verejného obstarávania dochádza k alokácii významného podielu verejných zdrojov, pričom ide o oblasť, ktorá je značne heterogénnou, a to tak z hľadiska vecného, ako aj personálneho, nakoľko združuje široký okruh subjektov od nákupcov, cez hospodárske subjekty predkladajúce ponuky, poradenské spoločnosti až po kontrolné orgány. Primárnu úlohu v procese verejného obstarávania zohrávajú verejní obstarávatelia a obstarávatelia, ktorí vystupujú v postavení nákupcov, t. j. ide o subjekty, ktoré svoje potreby premietajú do konkrétnych postupov zadávania zákaziek alebo koncesií. Na ich požiadavky následne reagujú hospodárske subjekty majúce záujem stať sa úspešným uchádzačom. Výsledkom verejného obstarávania by malo byť získanie najlepšej hodnoty za vynaložené finančné prostriedky, a to na základe spravodlivých súťažných podmienok. Podľa názoru predkladateľa by práve nákupcovia mali byť hlavnou skupinou, ktorú je potrebné zjednotiť a vytvoriť jej podmienky a možnosti pre odborný rast. V tejto súvislosti je žiadúce nastaviť minimálnu úroveň predpokladov na výkon činnosti a vytvoriť prostredie umožňujúce kontinuálne vzdelávanie osôb konajúcich v mene nákupcov.

Vychádzajúc z histórie inštitútu odborne spôsobilých osôb vo verejnom obstarávaní a s osobitným dôrazom na negatívnu odozvu odbornej verejnosti z roku 2017 na snahu o jeho opätovné zavedenie v modifikovanej podobe, sa ako vhodnejší nástroj profesionalizácie verejného obstarávania javí vybudovanie stavovskej organizácie. Navrhuje sa preto zriadiť Komora odborných garantov verejného obstarávania, ako subjekt záujmovej samosprávy, ktorého činnosť je založená na princípoch samoregulácie a samofinancovania. Uvedené znamená, že pôjde o organizáciu, ktorá bude mať zákonom definovanú štruktúru orgánov, bude na ňu prenesená časť verejnej moci, v rámci čoho bude oprávnená vydávať vlastné predpisy, rozhodovať o splnení predpokladov na vznik, ako aj zánik členstva a bude financovaná prevažne z členských príspevkov. Okrem toho bude vytvárať podmienky na vzdelávanie svojich členov, zastupovať ich záujmy, čím sa stane ich celkovou inštitucionálnou záštitou.

Z hľadiska obsahu je predkladaný materiál členený na časti obsahujúce zdôvodnenie vypracovania nového zákona, analýzu platného právneho stavu a navrhovanú osnovu zákona.

Predkladateľ v súvislosti s uvedeným uskutočnil v mesiaci november 2018 konzultácie so zástupcami odbornej verejnosti a aplikačnej praxe vo verejnom obstarávaní, vrátane zástupcov časti podnikateľského sektora, ktorá môže byť navrhovanou reguláciou dotknutá.

Legislatívny zámer predpokladá, že navrhovaná úprava bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy a taktiež, že ňou dôjde k ovplyvneniu podnikateľského prostredia tak v pozitívnej, ako aj v negatívnej miere. Na druhej strane nepredpokladajú sa dopady na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, sociálne vplyvy a služby verejnej správy pre občana.

Predkladaný materiál nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh legislatívneho zámeru bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania, v rámci ktorého bolo vznesených 174 pripomienok, z toho 98 zásadných. V nadväznosti na vznesené pripomienky je možné pozitívne vnímať skutočnosť, že pripomienkujúce subjekty vo všeobecnosti uvítali snahu o komplexné a systematické riešenie problematiky profesionalizácie verejného obstarávania. Subjekty, ktoré nesúhlasili s navrhovaným konceptom budovania záujmovej samosprávy, vyjadrili podporu tomu, aby záštitu nad agendou profesionalizácie v plnej miere prevzal Úrad pre verejné obstarávanie.

Po ukončení a vyhodnotení medzirezortného pripomienkového konania bol návrh legislatívneho zámeru predložený na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky a Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky.

Návrh legislatívneho zámeru bol dňa 12. 03. 2019 prerokovaný Legislatívnou radou vlády Slovenskej republiky, ktorá po jeho prerokovaní odporučila návrh legislatívneho zámeru upraviť podľa jej pripomienok a dopracovať o alternatívu, aby profesionalizáciu verejného obstarávania zabezpečoval Úrad pre verejné obstarávanie a na rokovanie vlády predložiť jeho nové, upravené znenie. Vzhľadom na uvedené je predložený legislatívny zámer dopracovaný o túto alternatívu profesionalizácie verejného obstarávania.

Alternatívny koncept profesionalizácie nepredpokladá vytvorenie samosprávnej stavovskej organizácie, ale je založený na etatickom princípe, kedy by mal politiku profesionalizácie verejného obstarávania vykonávať štát prostredníctvom ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť verejného obstarávania, ktorým je Úrad pre verejné obstarávanie. Tento koncept profesionalizácie by v zásade vychádzal z toho, že Úrad pre verejné obstarávanie, by vykonával všetky činnosti súvisiace s profesionalizáciou verejného obstarávania, ako

- administratívna agenda súvisiaca s kreovaním členskej základne odborných garantov na verejné obstarávanie, t. j. predovšetkým zápis do zoznamu odborných garantov,

realizovanie odborných skúšok, vydávanie potvrdení o zápise, vyčiarkovanie zo zoznamu odborných garantov a pod.,

- permanentné vzdelávanie a uplatňovanie sankcií voči odborným garantom.

Návrh legislatívneho zámeru prerokovala na svojom plenárnom zasadnutí dňa 15. 04. 2019 Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky, pričom vyjadrila k predloženému návrhu legislatívneho zámeru súhlasne stanovisko a navrhla materiál predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky.